

Lausuntopyyntö kuntarakennelakiluonnoksesta
Khall. § 66

Hallitusohjelman mukaan maan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen. Osana kuntauudistusta hallitus käynnisti syksyllä 2011 hallitusohjelman mukaisen koko maan kattavan selvityksen kullekin alueelle tarkoituksenmukaisesta kunta- ja palvelurakenteesta. Kunnallishallinnon rakenne -työryhmäselvitys Elinvoimainen kunta- ja palvelurakenne (valtiovarainministeriön julkaisuja 5a/2012 ja 5b/2012) valmistui helmikuussa 2012. Valtiovarainministeriö asetti helmikuussa 2012 kuntarakennelakia valmistelevalle työryhmälle, jonka tehtävänä oli seurata ja arvioida kunta- ja palvelurakenneselvityksestä saatavaa palautetta ja sen pohjalta laatia yhteenveto alue- ja kuulemiskierroksesta sekä tehdä uudistuksen vaikutusarviointi ja laatia tarkennettu esitys uudistuksen kriteereistä ja toteuttamistavoista.

Valtiovarainministeriö on lähettänyt luonnoksen rakennelaksi lausunnoille kuntiin. Lausuntoaika päättyy 7.3.2013. Lausuntoa rakennelakiluonnoksesta pyydetään myös mm. ministeriöiltä, maakuntien liitoilta, sairaanhoitopiireiltä, aluehallintovirastolta, ELY-keskuksilta, puolueilta ja eri järjestöiltä. Lausuntopyynnön mukana kuntiin lähetetään linjaukset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteesta. Hallituksen tarkoituksena on uudistaa Kuntalaki ja Valtionosuuslaki kuntarakennemuutosten yhteydessä. Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa oheisesta luonnoksesta yleisesti sekä erityisesti lausumaa seuraavista kysymyksistä:

- selvitysvelvollisuudesta, selvityspäätteistä (ml. poikkeuspäätteistä) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
- esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä;
- valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta;
- yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä;
- sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Selvitysvelvollisuus ja selvityspäätteet:

Kuntarakennemuutosten toteuttamiseksi kunnalla olisi velvollisuus selvittää kuntien yhdistymistä, jos yksikin seuraavista kolmesta selvityspäätteestä osoittaa selvitystarvetta:

1. Palveluiden edellyttämä väestöpohja;
2. Työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne;
3. Kunnan taloudellinen tilanne.

Kunta ei voi kuitenkaan jättäytyä selvityksen ulkopuolelle, vaikkei se täyttäisi selvityksiperusteita, mikäli alueella ei muutoin ole saavutettavissa lain edellytykset täyttävää toiminnallista kokonaisuutta.

Lisäksi, jos kunta olisi jäämässä muiden kuntien muodostaman selvitysalueen ulkopuolelle, sillä olisi mahdollisuus naapurikunnista selvityskumppanikseen sellainen kunta, jonka kanssa se muodostaisi toiminnallisen kokonaisuuden, ja kyseisten kuntien olisi selvitettävä kuntien yhdistymistä yhdessä.

Liitteenä:

- Valtuuston päätös 11.4.2012 § 17 ja lausunto valtiovarainministeriölle kunnallishallinnon rakenne –työryhmän selvityksestä sekä kuntauudistukseen liittyvistä muista uudistuksista.
- Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö liitteineen.
- Sosiaali- ja terveysministeriön palvelurakennetyöryhmän loppuraportti.

Ehdotus Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että se hyväksyy seuraavansisältöisen Polvijärven kunnan lausunnon kuntarakennelakiluonnokseen:

Polvijärven kunta haluaa jatkaa toimintaansa itsenäisenä kuntana ja näin turvata parhaiten kuntalaistemme lähellä olevat toimivat peruspalvelut ja toimintamme ohjauksen. Tämä linjauksemme on todettu v. 2012 keväällä kunnallishallinnon rakenne-työryhmän selvitykseen antamassamme lausunnossa ja Polvijärven valtuusto on viimeksi vuoden 2013 talousarvion ja vuosien 2013 – 2015 taloussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä kannattanut tulevaisuuden visiossa kunnan itsenäisenä säilyttämistä ja kehittämistä. Polvijärven kunta on pystynyt asukasta kohti lasketuilla keskimääräisillä valtionosuus- ja verotuloillaan huolehtimaan lähellä olevista toimivista palveluista, järjestämään toimintansa taloudellisesti ja tehokkaasti ja pitämään taloutensa tasapainossa.

Lausuntonaan Polvijärven kunta ei kannata esitettyä kuntarakennelakiluonnoksen hyväksymistä, koska lakiluonnos jatkaa valtionhallinnon ylhäältäpäin ohjattua kuntauudistusta, jossa pienten kuntien tulevaisuuden toimintamahdollisuuksia heikennetään. Lakiluonnoksessa pääosa kunnista pakotetaan kuntarakenneselvityksiin ja tätä linjausta Polvijärven kunta ei kannata. Kunnat voivat jo nyt niin halutessaan vapaaehtoisesti tehdä kuntaliitosselvityksiä, mutta valtionhallinnon ei pidä pakottaa kuntia niiden tahdon vastaisesti kuntaliitosselvityksiin. Itsenäisinä toimintaansa jatkavien kuntien on jatkuvan epävarmuuden asemasta saatava keskittyä perustehtäviensä eli palvelujen järjestämiseen kuntalaisille ja alueensa kehittämiseen. Itsenäisinä toimintaansa jatkavien kuntien kohdalla kuntaliitosselvitys on täysin tarpeeton ja julkishallinnon

voimavaroja tuhlaava toimenpide. Edellä olevaan linjaukseen perustuen Polvijärven kunta ei näe tarpeelliseksi arvioida selvityselvöllisyyden yksityiskohtia yksityiskohtaisemmin, koska kuntaliitosselvitys pitää perustua vain kuntien vapaaehtoisuuteen ja siihen ei ohjaavaa lainsäädäntöä tarvita.

Polvijärven kunta katsoo, että kuntajaon muuttaminen on oltava aina kuntien päätöksiin perustuvaa, joten valtioneuvostolle ei ole tarvetta lainsäädännöllä luovuttaa päätösvaltaa.

Polvijärvi järjestää tällä hetkellä sosiaali- ja terveydenhuollon paikalliset palvelut omana toimintana ja toiminta on järjestetty mm. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen vertailun mukaan taloudellisesti ja tehokkaasti. Polvijärven kunta kannattaa tulevaisuudessa edelleen nykyisenkaltaista toimintamallia, jossa kunta järjestää paikallisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tehden yhteistyötä toisten kuntien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Tässä toimintamallissa kunta pystyy parhaiten turvaamaan toiminnan ohjauksen ja taloudellisen toiminnan.

Kuntarakenneasiaan liittyy läheisesti kuntien rahoituksen tuleva järjestäminen ja siinä valtionosuuksilla on huomattava merkitys. Valtionosuusjärjestelmä on tarkoitettu turvaamaan laadultaan ja saavutettavuudeltaan tasapuoliset kunnalliset palvelut koko maassa kohtuullisella verorasituksella kuntalaisten asuinkunnasta riippumatta ja tämän periaatteen on Polvijärven kunnan näkökulmasta oltava myös valtionosuusjärjestelmän uudistuksen periaatteena.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
Liite nro 4.

Valt. § 37

Päätös Valtuusto hyväksyi yksimielisesti kunnanhallituksen esityksen.
Liite nro 5.
